

Nærings- og fiskeridepartementet

Havbruksavdelingen

Postmottak@nfd.dep.no

01.09.23

Deres Ref: 23/4428

Innspill om fiskevelferd til dyrevelferdsmeldingen

Viser til departementets invitasjon til innspill i forbindelse med regjeringens arbeid med ny stortingsmelding om dyrevelferd.

Vi er et selskap som forsker og utvikler biologiske ikke-medikamentelle produkter som forebygger og styrker fiskehelsen og fiskevelferden. Vi har allerede et produkt på markedet (Stembiont™ Vital) som har vist å spille en viktig rolle i forebyggende fiskehelsestrategier for å sikre at fiskegrupper er best mulig forberedt på å takle økt smittepress i sjøfasen. Bruk av mikrobiell forsterkning på fisk er mindre kjent, og vi leder an denne måten å tenke forebyggende fiskehelse på. Derfor ønsker vi å benytte anledningen til å gi innspill til ny stortingsmelding om dyrevelferd.

Som et Biotech-selskap som leverer forebyggende helsetjenester er vi veldig opptatt av at fokuset på det forebyggende helsearbeidet må styrkes i oppdrettsnæringen for å sikre ei langsiktig og bærekraftig næring. Det er et økende fokus på biologisk risiko i havbruksnæringa og det foreligger rapporter som underbygger at kostnad knyttet til biologi er en av driverne som øker mest for næringa (NORCE, 41-2022). Den internasjonale organisasjonen WOAHA (World organisation for Animal health) har kommet med føringer for akvakulturnæringa om krav til bedre risikostyring og systematisk overvåking av helse og velferd. Disse retningslinjene kan fort bli implementert i norsk regelverk enten direkte eller via EØS- avtalen. Riksrevisjonen mener i nylig utgitt rapport at myndighetene må stille tydeligere krav til oppdretternes internkontroll og risikostyring, jf rapport Dokument 3:12 (2022–2023) / Offentliggjort 08.06.2023.

Akvakulturnæringa har stort potensiale for bærekraftig matproduksjon inn i fremtiden. Markedet er stort og næringa er viktig for Norge, det er derfor viktig at det politiske rammeverket for næringa har fremtidsrettede intensiver og forutsigbarhet for næringas utvikling til en produksjon som sikrer helsen og velferden til fisken.

Fiskehelse rapportene som utarbeides årlig av Veterinærinstituttet peker på en uakseptabel trend med altfor høy dødelighet og velferdsutfordringer knyttet til lusebehandlinger og sår. Antall innmeldte velferdsmessige hendelser i settefisk har vært sterkt økende de siste årene samtidig som produksjonsrelaterte lidelser dominerer i spørreundersøkelsene knyttet til Fiskehelse rapporten. En studie har også vist at 32% av dødeligheten de første 6 månedene i sjø kan knyttes til smoltkvalitet (FHR 2022). Næringa som helhet har ikke klart å snu denne trenden, og derfor mener vi det er nødvendig med insentiver for å øke innsatsen på forebyggende, miljøvennlige tiltak. Vi ser at flere

oppdrettere klarer å redusere dødelighet og antall behandlinger, også i høyrisiko områder. Dette er oppdrettere som jobber for en robust smolt og kombinerer både teknologiske og biologiske forebyggende tiltak for å hindre lus samt redusere risiko for sykdom og sår.

Previwo mener det må legges større krav til drift med god velferd og at dette kan knyttes til mulighet for vekst. Slik vil næringen stimuleres til å ta langsiktige valg som fremmer fiskehelse- og velferd.

Mye av potensialet til redusert lidelse og dødelighet hos oppdrettsfisken ligger i bedre risikostyring av produksjonen i hele verdikjeden. Fra rogn til slakt, bør hovedfokuset være å sikre god fiskehelse prioritert foran hurtig vekst hos individet. Kravet til implementering av risikostyringsystemer bør forsterkes og de ulike produksjonsmiljøene i verdikjeden må samarbeide bedre om tiltak for forbedret helse. Forvaltningen og tilsynsmyndigheter må sikre høy kompetanse i risikostyring og være tett på næringa for å sikre implementering av krav. Dette i tråd med anbefalingene fra Riksrevisjonen og Verdens dyrehelseorganisasjon (WHOA).

Næringa er under sterk teknologisk utvikling hvor det går mot storskaladrift både til havs, i dypet og i lukkede enheter i sjø og på land. I både realiserte planer og planer satt i drift er det svært mange individer involvert og konsekvensene store hvis systemer skulle svikte. Den sterke driveren for teknologiutvikling må ikke gå utover behovet for å trygge fiskens velferd i disse ulike produksjonsmiljøene. Det er svært viktig at biologisk forskning og utvikling er prioritert i denne utviklingen og at det stimuleres til valg av biologiske og teknologiske løsninger som fremmer fiskehelsen og beskytter sårbare miljøer. Bruk av antibiotika er fortsatt heldigvis svært liten i norsk oppdrett, men bildet kan fort endre seg ved økende sykdomsproblematikk og om miljøvennlige alternative løsninger ikke utvikles eller tas i bruk. «En helse perspektivet» er viktig å ha med seg i den sammenhengen for å unngå negative konsekvenser mellom dyr, menneske og miljø.

Sammenlignet med andre produksjonsdyr på land er kunnskapen om fisken mangelfull og det er små og sårbare forsknings- og utdanningsmiljøer i Norge. Previwo mener det bør stimuleres til mer grunnforskning om fisken hos våre utdannings- og forskningsinstitusjoner. Vår erfaring med bakteriologisk forskning og utvikling av produkter for mikrobiell forsterkning av fiskehelsen, viser at det finnes økologiske og miljøvennlige løsninger for å bedre helsen til oppdrettsfisken.

Våre anbefalinger oppsummert:

1. Økte myndighetskrav til risikostyringsystemer for Fiskevelferd i hele verdikjeden
2. Styrke kunnskap om fiskens helse og anatomi gjennom styrking av utdanning og forskning.
3. En helse perspektiv i utvikling av nye biologiske og mikrobielle løsninger for styrket fiskehelse.
4. De politiske insentiver som etableres for forbedret fiskehelse og -velferd må inneholde langsiktige og forutsigbare rammer for næringa.

Skulle Dere ha behov for utfyllende informasjon i denne sammenheng er det bare å ta kontakt.

Med vennlig hilsen

For Previwo

Bjørn Gillund

Veterinær

Global Technical Development Manager